

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Przewidywanie zmian strukturalnych i sektorowych oraz przekształcenie kultury przemysłowej – aż do nowych granic odbudowy i odporności w różnych częściach Europy”

(opinia z inicjatywy własnej)

(2022/C 152/08)

Sprawozdawca: **Norbert KLUGE**

Współsprawozdawca: **Dirk JARRÉ**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	25.3.2021
Podstawa prawna	Art. 32 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	Komisja Konsultacyjna ds. Przemian w Przemysle (CCMI)
Data przyjęcia przez sekcję	10.11.2021
Data przyjęcia na sesji plenarnej	8.12.2021
Sesja plenarna nr	565
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	143/1/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Redukcja emisji CO₂ o co najmniej 55 % do 2030 r. – tak przedstawia się stanowiąca duże wyzwanie wiążąca wielkość określająca sprawiedliwą transformację, która ma zostać wprowadzona poprzez politykę UE i rządy państw członkowskich oraz przedsiębiorstwa w regionach, w których mieszkają i pracują obywatele Europy. Obecnie ten ambitny cel wymaga podjęcia wspólnych wysiłków, by przewidzieć jego skutki dla życia gospodarczego i społecznego oraz opracowania odpowiednich strategii i środków.

1.2. EKES jest przekonany, że przedstawiona przez Komisję Europejską zaktualizowana strategia przemysłowa UE oraz pakiet „Gotowi na 55” będą wspierać sprawiedliwą transformację. W tym kontekście EKES z zadowoleniem przyjmuje nowy Społeczny Fundusz Klimatyczny pozwalający zrównoważyć społeczne niedogodności jako część programu działań w ramach pakietu. Pandemia COVID-19 unaoczniała także potrzebę przyspieszenia transformacji w kierunku bardziej zrównoważonego oraz bardziej cyfrowego i solidnego modelu społecznego, gospodarczego i przemysłowego. EKES zauważa w szczególności, że ważną rolę odgrywają w tym zakresie różnice regionalne i nierówności społeczne.

1.3. Wszystkie te kwestie są już częścią programu politycznego (np. Zielony Ład, gospodarka o obiegu zamkniętym, sprawiedliwa transformacja, programy strukturalne itp.), ale nie są rozpatrywane w sposób zintegrowany. W związku z tym EKES zaleca uwzględnienie doświadczeń z różnych dziedzin polityki, a także doświadczeń wielu narodów i regionów, które należy uwzględnić wraz z ich różnicami i specyfiką.

1.4. Warunkiem wstępnym jest stworzenie równych warunków konkurencji gospodarczej. Należy przy tym uwzględnić dialog społeczny między partnerami społecznymi i dialog obywatelski na rzecz współtworzenia. Powinno to sprzyjać utworzeniu grupy liderów UE, która z kolei może wzmocnić suwerenność gospodarczą UE.

1.5. Nie będzie Zielonego Ładu bez zintegrowanego ładu społecznego⁽¹⁾. W związku z tym EKES opowiada się za wzmocnieniem wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych⁽²⁾. Postrzega się go jako kompas UE i jej państw członkowskich, którym ma się kierować przy łagodzeniu społecznych skutków przemian w przemyśle. Opiera się to zasadniczo na dialogu społecznym i układach zbiorowych, które stanowią podstawę decyzji przedsiębiorstwa, gdzie pracownicy są odpowiednio poinformowani, a ich interesy są uwzględniane w drodze konsultacji oraz, w stosownych przypadkach, w drodze udziału w nadzorze i zarządzaniu przedsiębiorstwem.

(1) „Żadnego Zielonego Ładu bez ładu społecznego”, opinia EKES-u przyjęta w dniach 9–10 czerwca 2021 r. (Dz.U. C 341 z 24.8.2021, s. 23).

(2) Odnosimy się w szczególności do trzech celów przewodnich, które zakładają, że co najmniej 78 % ludności UE w wieku od 20 do 64 lat powinno być zatrudnionych; co najmniej 60 % wszystkich dorosłych powinno co roku uczestniczyć w szkoleniach; a liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym powinna zostać zmniejszona o co najmniej 15 mln.

1.6. EKES zwraca uwagę na to, że sukcesy gospodarcze i środowiskowe są osiąganе i wdrażane przede wszystkim tam, gdzie ludzie mieszkają. To tam przewidywane są i wspólnie kształtowane wyzwania związane z ochroną klimatu. To właśnie tam pojawiają się nowe pomysły, które przemysł przekształca w produkty i usługi konkurencyjne w skali światowej.

1.7. Ścieżki transformacji, zgodnie z koncepcjami zawartymi w zaktualizowanej strategii przemysłowej UE i omawianymi przez Forum Przemysłowe UE, zapewniają obywatelom UE wsparcie i wskazówki. Poszczególne punkty wyjściowe na szczeblu regionalnym są jednak bardzo zróżnicowane i potrzebne są różne strategie, aby osiągnąć nadrzędny cel. EKES wzywa zatem Komisję Europejską do zwrócenia szczególnej uwagi na te różne wymogi przy ustalaniu ram i ocenie strategii przemysłowej UE, tak aby móc elastycznie reagować na potrzeby regionalne i sektorowe.

1.8. Zasadę pomocniczości należy postrzegać w kontekście zdolności do stworzenia silnego zasobu na rzecz sprawiedliwej transformacji. Regiony i obszary metropolitalne najlepiej znają swoje problemy i możliwości. Z tego względu EKES uznaje, że należy jasno określić wiążące cele i zasady europejskiej polityki przemysłowej uzgodnione wspólnie na szczeblu UE. Należy mieć świadomość, że wdrażanie w regionach i obszarach metropolitalnych musi opierać się na zasadzie pomocniczości.

1.9. Mamy do czynienia z bardzo zróżnicowanymi sytuacjami i możliwościami, jeśli chodzi o zbliżanie się do osiągnięcia celów klimatycznych, społecznych i środowiskowych. Choć niektóre branże i przedsiębiorstwa mogą z większą łatwością osiągnąć ten cel, inne będą mieć więcej trudności w tym zakresie. Słabsze regiony i pewne branże wymagają zatem specjalnej uwagi i konkretnego wsparcia. Ponieważ ogólny cel ma zastosowanie do całego łańcucha wartości, ważne jest, by najpierw skoncentrować się na szybszych efektach i dalej idących zmianach.

1.10. EKES zauważa, że jest to zasada, zgodnie z którą przedsiębiorstwa mogą odzyskać trwałą konkurencyjność gospodarczą z pomocą zaangażowanych przedsiębiorców i kierowników oraz dobrze wyszkolonych i wykwalifikowanych pracowników. MŚP odgrywają tu istotną rolę. Program dotyczący kapitału ludzkiego jest warunkiem koniecznym do udanej transformacji przedsiębiorstw.

1.11. Państwa członkowskie powinny wzmocnić, przy wsparciu logistycznym i finansowym Unii Europejskiej, strukturalne i zorientowane na procesy inwestycje publiczne poprzez usługi świadczone w interesie ogólnym, ukierunkowane na ciągłą poprawę warunków sprzyjających rozwojowi przemysłowemu i społecznemu, co może zwiększyć zdolność regionów i szczebla lokalnego do skutecznego radzenia sobie z wyzwaniami środowiskowymi, technologicznymi, gospodarczymi i społecznymi.

1.12. EKES opowiada się za tym, by strategia przemysłowa UE przewidywała i równoważyła rosnące ubóstwo i nierówności, ponieważ Zielonemu Ładzie musi towarzyszyć zintegrowany ład społeczny. Dlatego należy przekazywać zasoby tam, gdzie są one najbardziej potrzebne. Kompleksowa polityka zrównoważonego rozwoju UE musi zakładać więcej działań w zakresie sprawiedliwości i udziału w gospodarce z korzyścią dla obywateli i regionów⁽³⁾. W życiu obywatelskim i zawodowym w Europie należy kierować się dążeniem do zrównoważonego rozwoju w oparciu o integracyjny i zrównoważony wzrost, godne warunki pracy i sprawiedliwość społeczną⁽⁴⁾.

1.13. EKES popiera przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, która powstrzyma marnotrawstwo zasobów nieodnawialnych i zmniejszy zależność międzynarodową. Powinno to również stanowić istotną część strategii przemysłowej UE. W związku z tym należy zmienić warunki ramowe w celu stworzenia przewagi konkurencyjnej dla przedsiębiorstw, które przestrzegają zasad gospodarki o obiegu zamkniętym.

2. Sprawiedliwa transformacja jako szansa na odbudowę przemysłową i wzrost

2.1. W Europejskim Zielonym Ładzie przewidziano jasny i politycznie wiążący cel: pięćdziesięciopięcioprocentowe ogólne ograniczenie emisji dwutlenku węgla w Europie do 2030 r. Zostało to praktycznie doprecyzowane w postanowieniach pakietu „Gotowi na 55” przedstawionego przez Komisję Europejską w lipcu 2021. Nie pozostawia to miejsca na interpretację. Sprawiedliwy system handlu międzynarodowego musi zapewniać, aby przedsiębiorstwa były globalnie konkurencyjne, a jednocześnie realizowały cele Europejskiego Zielonego Ładu. Obejmuje to ponadgraniczny i międzykontynentalny system dostosowywania cen z uwzględnieniem emisji CO₂. Pozwała to stworzyć zachęty dla partnerów handlowych, aby wejść do klubu krajów, które przestrzegają ograniczeń planety.

⁽³⁾ „Propozycje EKES-u dotyczące odbudowy i naprawy gospodarczej po kryzysie związanym z COVID-19”, rezolucja przyjęta w dniu 11 czerwca 2020 r. (Dz.U. C 311 z 18.9.2020, s. 1).

⁽⁴⁾ Rezolucja EKES-u w sprawie programu prac Komisji Europejskiej na 2022 r., przyjęta 9 czerwca 2021 r. (Dz.U. C 341 z 24.8.2021, s. 1).

2.2. Kraje spoza UE z niewystarczającymi przepisami w dziedzinie ochrony środowiska zwiększają presję na UE, która z kolei ma porównywalnie surowe przepisy. Należy zapobiegać, aby takie globalne interakcje prowadziły do dumpingu środowiskowego.

2.3. Sytuacja na świecie może przyczynić się do opracowania nowych zrównoważonych technologii czerpiących z mocnych stron Europy, takich jak zdolność do wdrażania stopniowych i radykalnych innowacji, tak aby dostarczać na światowe rynki produkty z myślą o wykorzystaniu tradycyjnych kompetencji do rozwiązania nowych problemów. Wymaga to starannego i wizjonerskiego przewidywania charakteru i zakresu zmian oraz zasadniczego rozszerzenia usług publicznych i społecznych, aby radzić sobie z problemami społecznymi takimi jak ewentualne nasilenie się ubóstwa, bezdomność, wykluczenie osób z niepełnosprawnością oraz osób należących do mniejszości, zmniejszone szanse dla kobiet oraz ograniczenie szkoleń pozwalających na ponowne wejście na rynek pracy.

2.4. Ze statycznej analizy problemu mogłoby wynikać, że działania zgodne z postanowieniami Europejskiego Zielonego Ładu dałoby – w krótkiej perspektywie – konkurentom w krajach o mniej ambitnych celach klimatycznych przewagę cenową wobec przedsiębiorstw europejskich będących już w procesie przemian. Jednak dynamiczna perspektywa uwypukliłaby, że przedsiębiorstwa będą zachęcane do tego, by iść drogą stopniowych innowacji poprzez zwiększenie efektywności energetycznej ich systemów produkcyjnych, a także by przejść na odnawialne źródła energii i przyjąć odpowiednie rozwiązania innowacyjne. Chociaż jasne jest, że UE wiezie prym w dążeniu do skutecznego zwalczania kryzysu klimatycznego, to szybkie wykorzystanie materiałów ze źródeł odnawialnych wymaga ambitniejszego wdrażania gospodarki o obiegu zamkniętym i odporności w zakresie surowców krytycznych. Wynikająca z tych działań transformacja zadziała tylko wówczas, gdy poświęci się wystarczająco dużo uwagi wymiarowi społecznemu tego procesu. Zasady sprawiedliwej transformacji określone w porozumieniu paryskim oraz wytyczne MOP-u w zakresie sprawiedliwej transformacji⁽⁵⁾ zapewniają wytyczne w tym zakresie. Zasady sprawiedliwej transformacji działają zatem jak drogowskaz dla środków odbudowy przez wyznaczanie jasnych zakresów odpowiedzialności dla wszystkich podmiotów w zakresie poszanowania praw człowieka i praw socjalnych, wartości demokratycznych i praworządności, tak aby nikt nie pozostał w tyle.

2.5. Ponadto zmiany tej skali oraz doświadczenia wynikające z wcześniejszych transformacji sugerują, że niezbędny jest proces współtworzenia, w który zaangażowani będą politycy, administracja, partnerzy społeczni, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, przedsiębiorstwa i opinia publiczna na każdym poziomie zarządzania w UE oraz w przedsiębiorstwach. Spożytkowanie jeszcze niewykorzystanej kreatywności i potencjału innowacyjnego ludności Europy pozwoli stworzyć rozwiązania niezbędne do tego, by stawić czoła przyszłym wyzwaniom. Różnorodność pomysłów jest niewiarygodnie cennym źródłem innowacji we wszystkich sektorach gospodarki, które zasadniczo przyspieszą postęp technologiczno-naukowy.

2.6. Wcześniejsze doświadczenia pokazują, że skuteczne i trwałe przemiany gospodarcze i społeczne mają największe szanse na wdrożenie, jeśli ich założenia są jasno wyszczególnione, a także jeśli zakres odpowiedzialności różnych podmiotów zaangażowanych w proces transformacji określony jest w precyzyjnej strategii, a cały projekt jest uzgadniany, zatwierdzany i wspierany przez główne siły społeczne. W konsekwencji siły polityczne, zainteresowane podmioty gospodarcze i społeczeństwo obywatelskie muszą współdziałać w systemie skutecznego dialogu społecznego, układów zbiorowych i wzajemnej wymiany informacji, konsultacji i rzeczywistego udziału w procesie decyzyjnym i procesie współtworzenia.

2.7. Dialog społeczny między partnerami społecznymi i dialog obywatelski z udziałem zainteresowanych grup społecznych mogą odegrać szczególnie ważną rolę w projektach mających na celu zrównoważenie interesów społecznych, ekologicznych i gospodarczych. W związku z tym niezbędne jest konkretne wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych.

3. Regiony to najważniejsze miejsca pracy, życia i przewidywania zmian społeczno-gospodarczych – a nie tylko ekosystemy

3.1. Pandemia COVID-19 w różny sposób wpłynęła na różne ekosystemy, co Komisja Europejska uznała w swoim komunikacie dotyczącym nowej strategii przemysłowej UE. Pandemia przyspieszyła również istniejące tendencje w kierunku cyfryzacji i dekarbonizacji, co przekłada się na zwiększone ryzyko pogłębienia fragmentacji regionów z uwagi na różny poziom dobrobytu gospodarczego i zasobów, które miałyby być inwestowane w transformacje sektorów. Ważne jest zatem, aby Forum Przemysłowe i przewidywane ścieżki transformacji uwzględniały te różne skutki.

3.2. W interesie europejskiego społeczeństwa obywatelskiego leży rozwijanie dobrych możliwości zatrudnienia i zarobków dla obywateli w regionach objętych transformacją przemysłową. W tym celu musimy zrozumieć, że punkty wyjścia poszczególnych regionów są różne, a także w jaki sposób tworzyć pozytywne interakcje w oparciu o istniejące umiejętności przemysłowe. Integracja w ramach znaczących światowych łańcuchów wartości, a w szczególności różne aspekty, które przyczyniają się do takich łańcuchów wartości, odgrywają w tym procesie istotną rolę. Podejście ekosystemowe Komisji Europejskiej opiera się na podejściu makropolitycznym, które klasyfikuje sektory globalnie.

⁽⁵⁾ https://www.ilo.org/global/topics/green-jobs/publications/WCMS_432859/lang-en/index.htm

Podejście to nie bierze pod uwagę rozbieżnych sytuacji lub zależności, które istnieją w różnych ekosystemach. Trudno jest w jego ramach uwzględnić różnorodność poszczególnych regionów, dlatego podejście to należy uzupełnić regionalną perspektywą polityczną.

3.3. Komisja Europejska opracowuje obecnie kluczowe wskaźniki wydajności (KPI), które mają na celu wykazanie, czy strategia przemysłowa UE została uwieńczona sukcesem⁽⁶⁾. Obecnie Komisja koncentruje się przede wszystkim na wzroście gospodarczym i zaniedbuje nieco cele wyznaczone w Europejskim Zielonym Ładzie, a także zmiany, których wymaga przejście w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, i wymiar społeczny procesu transformacji. Niezwykle ważne jest, aby w strategii przemysłowej UE wyraźnie uznano i doceniono wartość regionalnych umiejętności, potencjału i kompetencji przemysłowych. Należy to odpowiednio uwzględnić. W innym przypadku zbyt wąskie skoncentrowanie się na wzroście gospodarczym i środkach oraz narzędziach z nim związanych może prowadzić do niewypełnienia celów klimatycznych i nieskorzystania z szans związanych z transformacją przemysłową oraz może podważyć gospodarkę o obiegu zamkniętym.

3.4. Formułowanie strategii i polityki przemysłowej w tych warunkach musi uwzględniać niepewność i nieprzewidywalność. Strategie polityczne i rozbieżne ścieżki zakrojone na indywidualne sytuacje muszą być elastyczne i powinny opierać się na wszystkich umiejętnościach dostępnych w regionie lub z których region może skorzystać przez wymianę z innymi regionami i krajami. Otwartość jest ważnym zasobem strategicznym i jest konieczna do tego, by stwierdzić, czego brakuje, i co jest niezwłocznie potrzebne.

3.5. Przemiany przemysłowe dokonywane w celu ochrony klimatu wywołają poważne problemy społeczne, jeżeli cele Europejskiego Zielonego Ładu będzie trzeba osiągnąć w krótkim czasie, który nam jeszcze pozostał. Zużycie zasobów szkodliwych dla środowiska jest kwestią, którą należy się zająć i zbadać w celu znalezienia sprawiedliwego społecznie rozwiązania.

3.6. Gospodarka o obiegu zamkniętym pozytywnie wpływa na przemiany w przemyśle w obrębie regionów i w całych łańcuchach dostaw i wartości. Choć najwyższą wartość dodaną można dostrzec w regionach z najbardziej rozwiniętym przemysłem, to w lokalizacjach, gdzie gospodarka jest w mniejszym stopniu oparta na wiedzy i jest bardziej energochłonna, produkuje się i przetwarza materiały, które zasilają gospodarkę o obiegu zamkniętym. Jasne jest, że słabsze regiony korzystają więcej z gospodarki o obiegu zamkniętym i mogą stać się głównymi rozgrywającymi w tej dziedzinie.

3.7. Skoncentrowanie się na powodzeniu przemian przemysłowych na poziomie regionalnym w jasny sposób zakłada potrzebę bliskich wzajemnych powiązań, ścisłej współpracy oraz dzielenia się umiejętnościami z innymi regionami, w tym ponad granicami państw członkowskich UE. Istnieje kompleksowy system interakcji, który wyraźnie obejmuje lokalne MŚP nawiązujące kontakty z przedsiębiorstwami ponadgranicznymi.

3.8. Dostępne regionalne umiejętności przemysłowe same w sobie nie są skuteczne w kontekście przemian społeczno-ekologicznych. Jednak powinny one i mogą być dalej rozwijane przez inwestowanie w wiedzę, sprzęt i kadry oraz muszą i mogą być produktywne w zmienionych warunkach. Pozwoli to na tworzenie nowych produktów, usług, technologii i możliwości. To z kolei zapewni stabilne gospodarczo przedsiębiorstwa z atrakcyjnymi miejscami pracy w regionach. Jest to właśnie cel, do którego powinna dążyć europejska strategia przemysłowa.

3.9. Region jest szeroko definiowany przez swoje struktury przemysłowe, przedsiębiorstwa, siłę roboczą i kompetencje obywateli, możliwości w zakresie badań i rozwoju oraz konkretne produkty wytwarzane i przetwarzane przez przedsiębiorstwa w regionie. Kompetencje branżowe wykazują szeroki zakres specyficznych cech historycznych.

Łańcuchy dostaw i wartości w bardzo różny sposób wpływają na regiony w całej Europie. Globalny kontekst ma takie samo znaczenie co system organizacji w Europie, ale powoduje różne skutki. Przemysł 4.0 i cyfryzacja, jak również technologie informacyjno-komunikacyjne będą mieć istotny, acz bardzo różny wpływ na sektory przemysłowe w Europie i ogólnie na jej gospodarkę. W tym sensie fundusze na innowacje i rozwój staną się jeszcze bardziej istotne dla łągodzenia różnic regionalnych.

3.10. Dostawcy umożliwiający zmiany przemysłowe, w tym przedsiębiorstwa typu start-up i MŚP, mogą zostać powiązani ze swoimi klientami nawet w mniej centralnych regionach, a atrakcyjne miejsca pracy można stworzyć również w takich miejscach. W szczególności przedsiębiorstwa, których działalność opiera się na wiedzy, mogą przyczynić się do rozwoju łańcuchów wartości w dużej mierze niezależnie od tego, w jakiej odległości od swoich klientów działają. Ponadto parkiem maszynowym dużych fabryk można często sterować zdalnie.

⁽⁶⁾ Zob. INT/935 (2021) opinia EKES-u w sprawie nowej strategii przemysłowej UE (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

3.11. Podejście ekosystemowe Komisji Europejskiej nie obejmuje wszystkich odnośnych poziomów i aspektów. W podejściu tym jasno podkreślono również znaczenie spojrzenia na zmiany wynikające z transformacji z perspektywy regionalnej i dopilnowania, aby przedsiębiorstwa – w tym te z gospodarki społecznej – posłużyły jako fundament dla całego procesu politycznego. Ważne jest, aby pokazać jak to wpisuje się w łańcuchy wartości i w jaki sposób różne komponenty poszczególnych ekosystemów odnoszą się do komponentów innych ekosystemów.

4. Różne opcje ścieżek transformacji zgodnie z całościowym podejściem do społeczno-gospodarczych zmian przemysłowych

4.1. Choć innowacje powszechnie wiąże się z nowymi technologiami czy przełomami w badaniach naukowych, istnieją też możliwości wykorzystania istniejących kompetencji jako podstawy lepszych bądź nowych produktów i usług. Nowe technologie są ściśle związane z istniejącymi technologiami tradycyjnymi. Dostępne są inne, wyraźne przykłady takiego powiązania między dobrze ugruntowanymi, tradycyjnymi sposobami wytwarzania a stopniowo wprowadzaną innowacją i modernizacją w przemyśle: wykorzystanie nowych i lżejszych materiałów lotniczych w pojazdach, wykorzystanie lżejszych materiałów motoryzacyjnych oraz stosowanie biotechnologii w opracowywaniu nowych narzędzi i usług medycznych.

4.2. Zaawansowana infrastruktura ICT działa jak siła napędowa pozwalająca wprowadzać nowe możliwości i pomagająca w tworzeniu innowacyjnych i trwałych rozwiązań, które wpisują się doskonale w indywidualną charakterystykę regionów. Na przykład wykorzystanie drukarek 3D jest szansą na opracowanie i zaprojektowanie produktu w jednej lokalizacji i udostępnienie go fizycznie w szeregu innych lokalizacjach, gdzie jest potrzebny. Pomaga to ograniczyć wpływ na środowisko związany z transportem

4.3. Koncepcja gospodarki społecznej może odegrać istotną rolę w przemianach społeczno-gospodarczych przez stworzenie nowych szans na naukę, życie i zatrudnienie, jak również alternatywnej infrastruktury usługowej i wsparcia w społecznościach lokalnych, w szczególności dla zagrożonych grup społecznych i osób w trudnej sytuacji. W połączeniu z usługami użyteczności publicznej koncepcje te mają znaczący potencjał do tego, aby kompetentnie i skutecznie przygotować podmioty społeczne i gospodarcze do spełniania wymogów i ponoszenia konsekwencji innowacji i przemian, szczególnie na poziomie regionalnym.

4.4. Struktury publiczne ponoszą ogromną odpowiedzialność za tworzenie warunków sprzyjających zmianom i rozwojowi poprzez świadczenie usług w interesie ogólnym, które są dostępne dla wszystkich podmiotów gospodarczych.

4.5. Jest to również częścią postępu niezbędnego w przypadku usług publicznych, takich jak organizowanie pracy agencji oferujących szkolenia ustawiczne w celu niezbędnego podwyższania kwalifikacji pracowników, poprawy ich umiejętności i wspierania przedsiębiorstw w radzeniu sobie z innowacją i przemianami. W konsekwencji wykwalifikowani pracownicy będą również bardziej zakorzenieni w regionach i przyczynią się do kształtowania dokonujących się obecnie – i ekologicznych – przemian strukturalnych.

4.6. W odniesieniu do energochłonnych branż przemysłowych istnieje wiele wspólnych rozwiązań pozwalających na dekarbonizację, a co za tym idzie możliwe są wspólne inwestycje (np. czysty wodór, ponowne wykorzystanie wychwytywania i składowania dwutlenku węgla. Zwiększony obieg zamknięty i symbioza przemysłowa są również ważnymi aspektami dekarbonizacji przemysłu i przygotowywania się na przyszłość cechującą się skutecznymi przedsiębiorstwami i dużą wydajnością.

5. Znaczenie regionalnych rynków pracy, które oferują godne warunki pracy w zrównoważonym przemyśle wytwórczym i branży usługowej

5.1. Istnieje potrzeba zrozumienia i przeprowadzenia szczegółowej analizy regionów, przedsiębiorstw i ich wyników gospodarczych w zakresie ich podstawowych kompetencji w przemyśle i w odniesieniu do pracowników. Obejmuje to również infrastrukturę, lokalizację, nakłady, ducha przedsiębiorczości i strukturę instytucjonalną. Jest to ważne, aby mogła istnieć wykwalifikowana siła robocza, i dla przewidywania przyszłego zapotrzebowania na umiejętności, tak aby uniknąć niedoboru umiejętności (np. inżynierów).

5.2. Współpraca z uniwersytetami, m.in. tymi, które specjalizują się w naukach stosowanych, i placówkami badawczymi może mieć zasadnicze znaczenie w tworzeniu nowych możliwości w przemyśle, co może przełożyć się na nowe miejsca pracy w istniejących przedsiębiorstwach, firmach międzynarodowych, MŚP i przedsiębiorstwach typu start-up.

5.3. Pod względem ludzkim regiony, które z łatwością przyjmują i integrują ludność napływową w ramach dobrze funkcjonujących struktur społeczno-gospodarczych są w korzystniejszej sytuacji.

5.4. Regiony, w których dobrze wykwalifikowana siła robocza jest głęboko zakorzeniona w strukturach społeczno-gospodarczych, mogą również stać się miejscem działalności dynamicznych branż przemysłowych i przedsiębiorstw o znaczącej wartości dodanej, w oparciu o skuteczne formalne i nieformalne sieci kompetencji. W konsekwencji praca zasadniczo przyczynia się do definiowania innowacyjnych kompetencji przemysłowych regionu i w zasadniczy sposób pomaga wspierać procesy modernizacyjne i transformacyjne.

5.5. Umiejętności i konkretne kompetencje pracowników oraz stała poprawa tych umiejętności i kompetencji mogą stanowić podstawę restrukturyzacji przedsiębiorstw i zmian w ich modelach biznesowych, w tym przekładają się na przyszły wzrost i obecność na nowych rynkach. Nieuznawanie i niewykorzystywanie możliwości rozwoju regionalnego często przekłada się na ciągłą migrację wewnętrzną pracowników, co zawsze osłabia możliwości i kompetencje niezbędne w regionach, aby rozwijać się i korzystać z szans stwarzanych przez Europejski Zielony Ład.

Bruksela, dnia 8 grudnia 2021 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
